

# SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

1998

Julkaistu Helsingissä 11 päivänä maaliskuuta 1998

N:o 165—172

## SISÄLLYS

| N:o |                                                                                                                                 | Sivu |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 165 | Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta .....                                                                                   | 759  |
| 166 | Laki rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain 6 luvun 14 §:n muuttamisesta .....                                            | 770  |
| 167 | Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 6 ja 12 §:n muuttamisesta .....                                      | 771  |
| 168 | Laki kiinteistönmuodostamislain 259 §:n muuttamisesta .....                                                                     | 772  |
| 169 | Laki hovioikeuslain muuttamisesta .....                                                                                         | 773  |
| 170 | Asetus opetusministeriöstä annetun asetuksen 3 §:n muuttamisesta .....                                                          | 775  |
| 171 | Valtioneuvoston päätös valtion virkamiesten erorahan suuruudesta annetun valtioneuvoston päätöksen 6 §:n muuttamisesta .....    | 776  |
| 172 | Valtioneuvoston päätös vuoden 1997 puutarhatuotannon tuen jakoperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta ..... | 777  |

N:o 165

## Laki

### oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Annettu Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 1998

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 8 §:n 2 momentti ja 24—27 luku,  
sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 8 §:n 2 momentti laissa 595/1993 ja 24—27 luku niihin  
myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä  
*lisätään* 2 luvun 8 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1052/1991 ja mainitussa laissa  
595/1993, uusi 3 momentti ja 17 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 571/1948, uusi  
3 momentti seuraavasti:

2 luku

#### Päätösvaltaisuudesta

8 §

— — — — —  
Jos valitus on peruutettu kokonaan, yksi jäsen voi tehdä siitä johtuvan ratkaisun. Yksi jäsen voi lisäksi päättää, että asiassa toimitaan pääkäsittely, ja tehdä pääkäsittelyn toimitamiseen liittyvät ratkaisut sekä päättää myös muista asian valmisteluun liittyvistä toimenpiteistä ja asian valmistelussa vahvistaa sovinnon.

Turvaamistointa taikka täytäntöönpanon

kieltämistä tai keskeyttämistä koskevassa asiassa hovioikeus on päätösvaltainen myös yksijäsenenä.

17 luku

#### Todistelusta

3 §

— — — — —  
Jos jossakin asiassa olisi sovellettava vieraan valtion lakia, mutta sen sisällyksestä ei saada selvitystä, on Suomen lakia sovellettava.

HE 33/1997  
LaVM 19/1997  
EV 1/1998

## 24 luku

**Tuomioistuimen ratkaisu***Kärjäsoikeuden ratkaisu riita-asiassa*

## 1 §

Pääasian ratkaisu riita-asiassa on tuomio. Tuomioistuimen muu ratkaisu on päätös.

## 2 §

Tuomiossa saadaan ottaa huomioon vain se oikeudenkäyntiaineisto, joka on esitetty pääkäsittelyssä. Jos asiassa on toimitettu uusi pääkäsittely, saadaan tuomiossa ottaa huomioon vain se, mitä on esitetty tässä käsittelyssä. Tuomiossa saadaan kuitenkin ottaa huomioon myös se oikeudenkäyntiaineisto, joka on esitetty pääkäsittelyä 6 luvun 14 §:n nojalla täydennettäessä, sekä se viimeisessä suullisen valmistelun istunnossa tapahtunut, joka 6 luvun 17 §:n nojalla otetaan oikeudenkäyntiaineistona huomioon valmistelun yhteydessä pidettävässä pääkäsittelyssä.

Kun asia ratkaistaan valmistelussa, tuomiossa saadaan ottaa huomioon kaikki, mitä haastehakemuksessa, kirjallisessa vastauksessa ja lausumassa sekä muutoin on esitetty.

## 3 §

Tuomioistuin ei saa tuomita muuta tai enempää kuin asianosainen on vaatinut.

Asiassa, jossa sovinto on sallittu, tuomiota ei saa perustaa seikkaan, johon asianosainen ei ole vaatimuksensa tai kiistämisenänsä tueksi vedonnut.

## 4 §

Tuomio on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mihin seikkoihin ja oikeudelliseen päättelyyn ratkaisu perustuu. Perusteluissa on myös selostettava, millä perusteella riitainen seikka on tullut näytetyksi tai jäänyt näyttämättä.

## 5 §

Tuomioistuin voi ratkaista erikseen tuomiolla itsenäisen vaatimuksen asiassa, jossa on esitetty useita vaatimuksia (*osatuomio*). Tuomioistuin voi ratkaista erikseen myös vaatimuksen sen osan, joka on myönnetty.

Saamisvaatimus ja sitä vastaan esitetty kuittausvaatimus on kuitenkin ratkaistava yhdessä, jollei pääsaatavaa koskevaa vaatimusta 5 luvun 14 §:n 2 momentin nojalla ole ratkaistava yksipuolisella tuomiolla.

## 6 §

Jos kanteen ratkaiseminen riippuu samassa oikeudenkäynnissä käsiteltävän muun kanteen ratkaisemisesta, tuomioistuin voi ratkaista erikseen tuomiolla viimeksi mainitun kanteen (*välituomio*). Tuomioistuin voi tällöin määrätä, että asian käsittelyä muilta osin jatketaan vasta sen jälkeen, kun välituomio on saanut lainvoiman.

Tuomioistuin voi asianosaisen pyynnöstä ratkaista erikseen välituomiolla myös sellaisen samaa vaatimusta koskevan kysymyksen, jonka selvittämisestä vaatimuksen ratkaiseminen muilta osin riippuu. Välituomion saa tällöin vain erityisestä syystä antaa vastoin toisen asianosaisen tahtoa. Tässä momentissa tarkoitettuun välituomioon saa hakea muutosta erikseen ainoastaan, jos asian käsittely muilta osin välituomion antamisen johdosta on tarpeetonta. Muussa tapauksessa momentissa tarkoitettuun välituomioon saa hakea muutosta ainoastaan haettaessa muutosta asian lopulliseen ratkaisuun.

## 7 §

Kärjäsoikeuden tuomio laaditaan erilliseksi asiakirjaksi. Siinä on oltava:

- 1) tuomioistuimen nimi sekä tuomion antamispäivä;
- 2) asianosaisten nimet;
- 3) selostus asianosaisten vaatimuksista ja vastauksista perusteineen;
- 4) luettelo todistelutarkoituksessa kuulluista henkilöistä ja muista esitetyistä todisteista;
- 5) perustelut;
- 6) sovelletut lainkohdat ja oikeusohjeet;
- 7) tuomiolauselma; sekä
- 8) asian ratkaisseiden jäsenten nimet ja virka-asema sekä ilmoitus siitä, onko tuomiosta äänestetty. Jos tuomiosta on äänestetty, tuomioon on liitettävä eri mieltä olleiden jäsenten mielipiteet.

Tuomioon sisältyvä selostus saadaan kokonaan tai osittain korvata liittämällä tuomioon jäljennös haastehakemuksesta tai vastauksesta taikka muusta asiakirjasta, jos tuomion selvyys ei siitä vaarannu.

## 8 §

Päätösneuvottelu on pidettävä heti pääkäsittelyn päätyttyä tai viimeistään seuraavana arkipäivänä. Päätösneuvottelun päätyttyä asiassa on julistettava tuomio. Tuomiota julistettaessa on kuitenkin ilmoitettava vain tuomion perustelut ja tuomiolauselma, jollei tuomion julistaminen kokonaisuudessaan ole

tarpeen. Jos tuomiosta on äänestetty, siitä on ilmoitettava julistamisen yhteydessä.

Jos laajassa tai vaikeassa asiassa tuomioistuimen jäsenten neuvottelu tai tuomion laatiminen sitä vaatii, tuomio saadaan antaa tuomioistuimen kansliassa 14 päivän kuluessa pääkäsittelyn päättymispäivästä. Jos tuomiota ei voida erityisestä syystä antaa sanotussa määräajassa, se on annettava niin pian kuin mahdollista. Käsittelyn päättyessä saapuvilla oleville asianosaisille on ilmoitettava tuomion antamispäivä.

Kun asia ratkaistaan toimittamatta pääkäsittelyä tai valmistelun istuntoa, tuomio annetaan viivytyksettä tuomioistuimen kansliassa. Tuomioistuimen on tällöin ilmoitettava asianosaisille kirjallisesti tuomion antamispäivä hyvissä ajoin ennen tuomion antamista. Yksipuolisen tuomion antamisesta ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa. Myöskään tuomiosta ei tarvitse ilmoittaa sille, jonka hyväksi se on annettu hänen sitä vaatimatta.

#### 9 §

Käräjäoikeuden tuomion allekirjoittaa puheenjohtaja.

Käräjäoikeuden tuomiot kootaan niiden antamisen mukaisessa järjestyksessä erilliseksi tuomiokirjaksi.

#### 10 §

Tuomioistuimen on korjattava tuomiossa oleva kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin rinnastettava selvä virhe. Virheen voi korjata myös tuomioistuimen puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan sen lainoppinut jäsen. Ennen virheen korjaamista on asianosaisille tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi tehtävästä korjauksesta.

Korjaus on merkittävä tuomioon sekä asianosaiselle annettuun tuomion jäljennökseen tai kappaleeseen. Jos asianosaiselle annettua jäljennöstä tai kappaletta ei saada korjatuksi, asianosaiselle on lähetettävä korjatun tuomion jäljennös. Jos asiassa on haettu muutosta, tehdystä korjauksesta on ilmoitettava muutoksenhakutuomioistuimelle.

Asianosaisella on oikeus kannella virheen korjaamisesta 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut korjaamisesta tiedon.

#### 11 §

Tuomioistuin voi asianosaisen pyynnöstä täydentää tuomiota, jos siinä ei ole annettu ratkaisua asianosaisen vaatimuksesta. Jos tuomiossa on jäänyt lausumatta sellaisesta

asianosaisen vaatimuksesta, jossa sovinto ei ole sallittu, tuomio voidaan täydentää myös viran puolesta.

Asianosaisen on pyydettävä tuomion täydentämistä kirjallisella hakemuksella 14 päivän kuluessa tuomion julistamisesta tai antamisesta. Viran puolesta tuomio voidaan täydentää, jos asianosainen on 14 päivän kuluessa tuomion julistamisesta tai antamisesta kutsuttu tuomion täydentämistä koskevaan käsittelyyn tai häneltä on pyydetty kirjallinen lausuma täydentämisestä.

Tuomion täydentämistä koskevaan käsittelyyn asianosaiset on kutsuttava uhalla, että tuomio voidaan täydentää asianosaisen poisalosta huolimatta. Jos tuomioistuin ei pidä suullista käsittelyä tarpeellisena, tuomioistuimen on pyydettävä asianosaisilta kirjallinen lausuma käsiteltävästä kysymyksestä ja samalla ilmoitettava päivä, jona tuomion täydentämistä koskeva ratkaisu annetaan.

#### 12 §

Tuomion täydentää tuomioistuin siinä kokoonpanossa, joka on antanut täydennettävän tuomion. Jos jollekin tuomioistuimen jäsenelle on tullut este, tuomion täydentää tuomioistuin sellaisessa kokoonpanossa, joka olisi ollut toimivaltainen käsittelemään asian.

Tuomion täydentämistä koskeva ratkaisu on liitettävä tuomioon, johon on merkittävä, että sitä on jälkeenpäin täydennetty. Jos asiassa on haettu muutosta, tuomion täydentämisestä on ilmoitettava muutoksenhakutuomioistuimelle.

Tuomion täydentämistä koskevaan ratkaisuun saa hakea muutosta valittamalla.

#### 13 §

Asianosaisille annetaan toimituskirjana jäljennös käräjäoikeuden tuomiosta.

Käräjäoikeuden tuomion jäljennöksen todistaa oikeaksi puheenjohtaja, lainoppinut jäsen tai tehtävään määrätty virkamies.

Käräjäoikeuden tuomion jäljennöksen on oltava asianosaisen saatavana käräjäoikeuden kansliassa tuomion julistamis- tai antamispäivästä lukien

1) kahden viikon kuluessa, jos asiassa on ilmoitettu tyytymättömyyttä, ja

2) muissa tapauksissa, mikäli mahdollista, 30 päivän kuluessa.

#### 14 §

Käräjäoikeuden päätös on sisällytettävä

pöytäkirjaan. Päätös, jolla asia jätetään tutkimatta, on kuitenkin aina laadittava erilliseksi asiakirjaksi.

Päätös on perusteltava, jos sillä hylätään asiassa esitetty vaatimus tai väite taikka jos perusteleminen muutoin on tarpeen.

Päätöksestä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä tuomiosta on säädetty.

#### *Hovioikeuden ratkaisu*

##### 15 §

Hovioikeuden tuomiossa ja lopullisessa päätöksessä on oltava:

- 1) tuomioistuimen nimi sekä ratkaisun julistamis- tai antamispäivä;
- 2) asianosaisten nimet;
- 3) selostus käräjäoikeuden ratkaisusta tarpeellisilta osiltaan sekä selostus asianosaisten vaatimuksista ja vastauksista hovioikeudessa perusteineen;
- 4) luettelo hovioikeudessa todistelutarkoituksessa kuulluista henkilöistä ja muista siellä esitetyistä todisteista;
- 5) perustelut;
- 6) sovelletut lainkohdat ja oikeusohjeet;
- 7) tuomio- tai päätöslauselma; sekä
- 8) asian ratkaisseiden jäsenten nimet ja virka-asema sekä ilmoitus siitä, onko ratkaisusta äänestetty. Tuomioon ja lopulliseen päätökseen on liitettävä eri mieltä olleiden jäsenten mielipiteet ja hovioikeuden ratkaisusta poikkeava esittelijän mietintö.

Selostus käräjäoikeuden ratkaisusta saadaan kokonaan tai osittain korvata liittämällä tuomioon tai lopulliseen päätökseen jäljennös käräjäoikeuden ratkaisusta kokonaan tai tarpeellisilta osiltaan, jollei hovioikeuden ratkaisun selvyys siitä vaarannu. Käräjäoikeuden perusteluja, jotka hovioikeus hyväksyy, ei tarvitse toistaa.

Tuomiosta ja lopullisesta päätöksestä laaditaan taltio, jonka allekirjoittavat ne, jotka ovat osallistuneet asian ratkaisemiseen. Asian esittelijä varmentaa taltion. Asianosaiselle annettavan toimituskirjan allekirjoittaa asian esittelijä tai presidentin määräämä muu virkamies.

##### 16 §

Jos hovioikeus ei muuta käräjäoikeuden ratkaisun perusteluja eikä lopputulosta, edellä 15 §:n 1 momentin 5—7 kohdan sijasta riittää ilmoitus, että käräjäoikeuden ratkaisun oikeellisuus on tutkittu ja ettei ole ilmennyt aihetta ratkaisun muuttamiseen. Tällöin ho-

vioikeuden ratkaisussa ei tarvitse olla selostusta käräjäoikeuden ratkaisusta. Ratkaisuun on liitettävä jäljennös käräjäoikeuden ratkaisusta kokonaan tai tarpeellisilta osiltaan.

##### 17 §

Hovioikeuden ratkaisu julistetaan päätösneuvottelun päätyttyä tai annetaan hovioikeuden kansliassa. Julistettu ratkaisu päivätään julistamispäivälle ja kansliassa annettu ratkaisu sille päivälle, jona se on asianosaisten saatavissa.

Tuomio ja lopullinen päätös on annettava 30 päivän kuluessa pääkäsittelyn päättymispäivästä. Jos ratkaisua ei voida erityisestä syystä antaa sanotussa määräajassa, se on annettava niin pian kuin mahdollista. Päätösneuvottelu on kuitenkin pidettävä heti pääkäsittelyn päätyttyä tai viimeistään seuraavana arkipäivänä.

##### 18 §

Ratkaisustaan hovioikeuden on lähetettävä kappale kaikille hovioikeudessa puhevaltaa käyttäneille.

Kappale on lähetettävä rikosasian vastaajalle silloinkin, kun hän ei ole käyttänyt hovioikeudessa puhevaltaa, jos hovioikeus on muuttanut käräjäoikeuden ratkaisua hänen osaltaan. Viralliselle syyttäjälle kappale on lähetettävä hänen ajamassaan rikosasiassa silloinkin, kun hän ei ole käyttänyt hovioikeudessa puhevaltaa.

##### 19 §

Ellei toisin ole säädetty, on hovioikeuden ratkaisusta muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä käräjäoikeuden ratkaisusta säädetään.

#### *Korkeimman oikeuden ratkaisu*

##### 20 §

Korkeimman oikeuden ratkaisusta valituslupahakemukseen ja valitukseen säädetään oikeudenkäymiskaaren 30 luvussa.

#### *Ilmoitusten ja kutsujen tiedoksiantotapa*

##### 21 §

Tässä luvussa tarkoitettut ilmoitukset ja kutsut tuomioistuin saa, jollei muuta tiedoksiantotapaa pidetä tarpeellisena, lähettää postitse.

## 25 luku

**Muutoksenhaku käräjäoikeudesta hovioikeuteen***Yleiset säännökset*

## 1 §

Muutosta käräjäoikeuden ratkaisuun haetaan hovioikeudelta valittamalla.

Käräjäoikeuden tuomioon ja lopulliseen päätökseen sekä samassa yhteydessä tehtyyn muuhun ratkaisuun saa hakea muutosta valittamalla, jollei muutoksenhakua ole erikseen kielletty.

Käräjäoikeuden oikeudenkäynnin aikana tekemään ratkaisuun saa hakea muutosta valittamalla vain, jos se on nimenomaisesti sallittu.

## 2 §

Asiassa, jossa sovinto on sallittu, asianosaiset voivat kirjallisesti sopia, ettei kukaan heistä hae valittamalla tuomioon muutosta. Sopimuksen tulee koskea tiettyä riitaa tai tietystä oikeussuhteesta vastaisuudessa syntyviä riitoja.

Valitusajan kuluessa asianosainen voi sitovasti ilmoittaa tyytyvänsä käräjäoikeuden ratkaisuun joko kokonaan tai osaksi. Ilmoitus tulee tehdä kirjallisesti käräjäoikeudelle.

*Muutoksenhakuohjeet*

## 3 §

Kun käräjäoikeus julistaa tai antaa ratkaisun, sen on samalla ilmoitettava, saako ratkaisuun hakea muutosta ja mitä muutoksenhaussa on noudatettava.

Saapuvilla oleville asianosaisille on heti ratkaisun julistamisen jälkeen annettava kirjalliset ohjeet, joista ilmenee, miten ratkaisuun tyytymättömän on meneteltävä saatukseen asian hovioikeuden tutkittavaksi. Ohjeita ei kuitenkaan anneta viralliselle syyttäjälle eikä muullekaan asianosaiselle, jos se havaitaan ilmeisen tarpeettomaksi.

## 4 §

Jos käräjäoikeus tuomitsee rangaistukseen sellaisen rikosasian vastaajan, joka on ollut poissa silloin, kun asian käsittely on istunnossa päättynyt, käräjäoikeuden on välittömästi tuomion julistamisen tai antamisen jälkeen ilmoitettava hänelle tuomion julistamis- tai antamispäivä ja tuomittu seuraamus

sekä samalla lähetettävä 3 §:n 2 momentissa mainitut ohjeet. Ilmoitus saadaan lähettää postitse vastaajan viimeksi ilmoittamalla osoitteella. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä sakosta eikä muuntorangaistuksesta.

*Tyytymättömyyden ilmoittaminen*

## 5 §

Asianosaisen, joka tahtoo hakea muutosta käräjäoikeuden ratkaisuun, on ilmoitettava siihen tyytymättömyyttä puhevallan menettämisen uhalla. Jos useilla asianosaisilla on yhteinen puhevalta, riittää yksi tyytymättömyyden ilmoitus.

Tyytymättömyyttä on ilmoitettava viimeistään seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona käräjäoikeuden ratkaisu julistettiin tai annettiin.

Tyytymättömyyden ilmoitus voidaan tehdä joko suullisesti tai kirjallisesti asian ratkaisseelle tuomioistuimelle tai sen kansliaan.

## 6 §

Vangittu taikka vankeusrangaistusta tai muuntorangaistusta suorittava henkilö saa rikosasiassa ilmoittaa tyytymättömyyttä vankilan johtajalle. Jos tyytymättömyyden ilmoittamisen määräaika päättyy tällaisen henkilön ollessa oikeudenkäynnin tai vanginkuljetuksen vuoksi rangaistuslaitoksen ulkopuolella, hän saa ilmoittaa tyytymättömyyttä vankilaan saapumisensa jälkeisenä päivänä.

## 7 §

Tyytymättömyyden ilmoitus saadaan rajoittaa koskemaan osaa alioikeuden ratkaisusta. Rajoitus on mainittava tyytymättömyyttä ilmoitettaessa.

Virallisen syyttäjän on, jos vastaajia on useita, tyytymättömyyttä ilmoittaessaan mainittava, ketä heistä tyytymättömyyden ilmoitus koskee.

## 8 §

Tyytymättömyyden ilmoitus saadaan peruuttaa tyytymättömyyden ilmoittamiselle säädetyn määräajan kuluessa. Peruutukseen on sovellettava, mitä tyytymättömyyden ilmoittamisesta on säädetty.

## 9 §

Jos tyytymättömyyden ilmoitusta ei ole tehty säädettyssä järjestyksessä tai jos tyytymättömyyttä ilmoitetaan ratkaisuun, johon ei saa hakea muutosta, ei ilmoitusta hyväksytä.

Tyytymättömyyden ilmoituksen hyväksymisestä päättää kärjäoikeuden puheenjohtaja. Jos hän on estynyt, kysymyksen ratkaisee kärjäoikeuden muu lainoppinut jäsen. Jos tyytymättömyyden ilmoitusta ei ole hyväksytty, siitä on heti kirjallisesti ilmoitettava asianomaiselle.

Jos tyytymättömyyden ilmoitusta ei ole hyväksytty, saa siitä kannella hovioikeuteen. Kantelukirjoitus on toimitettava kärjäoikeuden kansliaan kolmessakymmenessä päivässä kärjäoikeuden ratkaisun julistamis- tai antamispäivästä. Jos hovioikeus katsoo tyytymättömyyden ilmoittamisen tapahtuneen laillisesti, tulee sen tarvittaessa asettaa uusi määräaika muutoksenhakua varten.

### 10 §

Hyväksytystä tyytymättömyyden ilmoituksesta on tehtävä merkintä kärjäoikeuden ratkaisuun, asianosaiselle annettavaan ratkaisun jäljennökseen ja päiväkirjaan sekä tarpeellisiin luetteloihin ja ilmoituksiin.

### *Valitusosoitus*

### 11 §

Kun tyytymättömyyden ilmoitus on tehty ja hyväksytty, on asianosaiselle annettavaan kärjäoikeuden ratkaisun jäljennökseen liitettävä valitusosoitus.

Valitusosoituksessa on mainittava muutoksenhakutuomioistuin sekä valitusajan päättämispäivä. Siinä on selostettava säännökset valituksen perilleajamisesta sekä valituskirjelmän sisällöstä ja liitteistä.

Jos valitusosoitus on virheellinen eikä virhe ole ollut selvästi havaittavissa, valitusta ei tämän vuoksi jätetä tutkimatta, jos valittaja on noudattanut joko osoitusta tai mitä asiasta on säädetty.

### *Valituksen perilleajaminen*

### 12 §

Määräaika valitusta varten on 30 päivää siitä päivästä, jona kärjäoikeuden ratkaisu julistettiin tai annettiin.

Viimeistään määräajan päättämispäivänä ennen virka-ajan päättymistä asianosaisen on toimitettava valituskirjelmä kärjäoikeuden kansliaan. Valitusta, jota ei ole tehty määräajassa, ei oteta tutkittavaksi.

Jos valittaja haluaa peruuttaa valituksen, hänen on toimitettava hovioikeudelle osoitettu kirjallinen peruuttamisilmoitus hovioi-

keuden kirjaamoon tai kärjäoikeuden kansliaan.

### 13 §

Jos tyytymättömyyttä ilmoittanut ei laillisen esteen vuoksi tai muusta hyväksyttävästä syystä voi määräajassa hakea muutosta, kärjäoikeus asettaa hakemuksesta uuden määräajan valitusta varten.

Uutta määräaikaa on pyydetävä ennen alkuperäisen valitusajan päättymistä kärjäoikeudelta kirjallisella hakemuksella. Hakemukseen on liitettävä selvitys hakijaa kohdanneesta esteestä tai muusta hakemuksen perusteena olevasta syystä.

### 14 §

Uuden määräajan asettamisesta ja valituksen tutkimatta jättämisestä myöhästymisen vuoksi päättää kärjäoikeuden lainoppinut jäsen.

Jos hakemus uuden määräajan asettamisesta hylätään tai valitus myöhästymisen vuoksi jätetään tutkimatta, ratkaisun antamispäivä on ilmoitettava asianomaisille kirjallisesti hyvissä ajoin ennen ratkaisun antamista.

### *Valituskirjelmän sisältö ja liitteet*

### 15 §

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan asianomaiselle hovioikeudelle, on mainittava:

- 1) kärjäoikeuden ratkaisu, johon muutosta haetaan;
- 2) miltä kohdin kärjäoikeuden ratkaisuun haetaan muutosta;
- 3) mitä muutoksia kärjäoikeuden ratkaisuun vaaditaan tehtäväksi;
- 4) perusteet, joilla muutosta vaaditaan, ja miltä osin kärjäoikeuden ratkaisun perustelut valittajan mielestä ovat virheelliset;
- 5) todisteet, joihin halutaan nojautua, ja mitä kullakin todisteella halutaan näyttää toteen; sekä
- 6) mahdollinen pyyntö pääkäsittelyn toimittamisesta hovioikeudessa.

Jos valittaja riita-asiassa vetoaa seikkaan tai todisteeseen, jota ei ole esitetty kärjäoikeudessa, on hänen ilmoitettava, miksi sen esittäminen 17 §:n säännös huomioon ottaen olisi sallittua hovioikeudessa.

Jos valittaja haluaa, että hovioikeudessa toimitetaan pääkäsittely, hänen on ilmoitettava syy siihen. Valittajan on myös ilmoitettava käsityksensä siitä, onko pääkäsittelyssä kuultava asianosaisia henkilökohtaisesti, ja

keiden todistajien, asiantuntijoiden ja muiden todistelutarkoituksessa kuultavien henkilöiden kuuleminen on tarpeellista. Pääkäsittelyä vaatiessaan ei valittajan tarvitse mainita edellä 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja tietoja yksityiskohtaisesti, jos ne vastaavat käräjäoikeudessa vedottua tai esitettyä.

#### 16 §

Valituskirjelmässä on ilmoitettava asianosaisten nimet sekä heidän laillisen edustajansa tai asiamiehensä taikka avustajansa yhteystiedot sekä postiosoite, johon asiaa koskevat ilmoitukset voidaan valittajalle lähettää. Asianosaisen sekä todistajan tai muun kuultavan yhteystiedot on myös soveltavalla tavalla ilmoitettava hovioikeudelle.

Valituskirjelmä on valittajan tai, jollei hän ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava.

Kirjelmään on liitettävä ne asiakirjat, joihin valittaja vetoaa ja joita ei ole esitetty käräjäoikeudessa, sekä jäljennös kirjelmästä ja siihen liitetyistä asiakirjoista.

#### *Uusi aineisto hovioikeudessa*

#### 17 §

Valittaja ei saa hovioikeudessa riita-asiaassa vedota muihin seikkoihin tai todisteisiin kuin niihin, jotka on esitetty käräjäoikeudessa, paitsi jos hän saattaa todennäköiseksi, ettei hän ole voinut vedota seikkaan tai todisteeseen käräjäoikeudessa tai että hänellä on ollut pätevä aihe olla tekemättä niin.

Kuittausvaatimus, joka on esitetty vasta hovioikeudessa, voidaan jättää tutkimatta, jos sen tutkiminen ei voi vaikeudetta tapahtua.

#### *Täydentävät säännökset*

#### 18 §

Käräjäoikeuden kansliaan toimitetut, hovioikeudelle osoitetut kirjelmät ja niihin liittyvät asiakirjat on käräjäoikeudesta viipymättä lähetettävä hovioikeuteen. Samalla on lähetettävä asiaa koskeva asiakirjavihko ja äänitteet sekä jäljennös käräjäoikeuden tuomiosta tai erilliseksi asiakirjaksi laaditusta päätöksestä.

Jos käräjäoikeuden kansliaan toimitettava valituskirjelmä on saapunut määräajassa hovioikeuteen, valitusta ei tämän vuoksi jätetä tutkimatta. Kirjelmä on hovioikeudesta viipymättä lähetettävä käräjäoikeuden kansliaan.

#### 19 §

Käräjäoikeudessa syytettä ajanut virallinen syyttäjä voi, mikäli se on asian laatu huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, antaa käräjäoikeuden ratkaisusta valittamisen, valitukseen vastaamisen, pääkäsittelyssä esiintymisen tai muun muutoksenhakemiseen liittyvän toimenpiteen toisen virallisen syyttäjän tehtäväksi tämän suostumuksella.

#### 26 luku

### **Valitusasian käsittelystä hovioikeudessa**

#### *Valituksen täydentäminen ja tutkimattajättäminen*

#### 1 §

Jos valitus on puutteellinen ja sen täydentäminen on oikeudenkäynnin jatkamiseksi tarpeen, valittajaa on kehotettava korjaamaan puute hovioikeuden määräämässä ajassa. Samalla on ilmoitettava, mikä seuraamus kehotuksen laiminlyömisestä voi olla.

Erityisestä syystä saadaan asianosaiselle, jonka valitus on täydennyksen jälkeenkin puutteellinen, varata uusi tilaisuus sen täydentämiseen.

Jollei valittaja noudata kehotusta ja valitus on niin puutteellinen, ettei se kelpaa oikeudenkäynnin perustaksi hovioikeudessa, valitus on jätettävä tutkimatta.

#### 2 §

Hovioikeuden on heti jätettävä valitus tutkimatta, jos sen tutkimiselle on muu kuin 1 §:ssä mainittu este.

#### *Kirjallinen vastaus*

#### 3 §

Jollei valitusta 1 tai 2 §:n perusteella jätetä tutkimatta ja jollei se ole selvästi perusteton, valittajan vastapuolta on kehotettava antamaan kirjallinen vastaus valitukseen hovioikeuden määräämässä ajassa. Kehotuksen yhteydessä on annettava tiedoksi valitus ja siihen liitetyt asiakirjat. Hovioikeus voi lisäksi määrätä, mistä kysymyksestä vastauksessa on erityisesti lausuttava.

#### 4 §

Vastauksessa sen antajan on ilmoitettava:  
1) asia, jossa vastaus annetaan;  
2) myöntääkö vai kiistääkö hän muutosta vaatimuksen; sekä

3) käsityksensä valittajan vaatimusten perusteista ja seikat, joihin hän haluaa nojautua.

Vastaukseen ja sen antajaan sovelletaan lisäksi, mitä 25 luvun 15 §:n 1 momentin 4—6 kohdassa sekä 2 ja 3 momentissa sekä 16 ja 17 §:ssä valituksesta ja valittajasta säädetään.

#### 5 §

Hovioikeus voi tarvittaessa varata vastauksen antajalle tilaisuuden hovioikeuden määrittämässä ajassa täydentää vastausta.

#### 6 §

Vastaus on annettava tiedoksi valittajalle.

#### *Valmistelun jatkaminen*

#### 7 §

Hovioikeus voi tarvittaessa valmistella asiaa noudattaen soveltuvien osin, mitä valmistelusta kärjäoikeudessa säädetään.

#### 8 §

Hovioikeus voi kehottaa asianosaista määrittämässä toimittamaan hovioikeudelle kirjallisen lausuman. Hovioikeuden on tällöin määrittävä, mistä kysymyksestä asianosaisen on lausuttava. Asianosaista ei kuitenkaan saa kehottaa toimittamaan hovioikeudelle kirjallista lausumaa useamman kuin yhden kerran, ellei siihen ole erityistä syytä. Lausuma on annettava tiedoksi vastapuolelle.

Hovioikeus voi kutsua asianosaiset kuultaviksi istuntoon, jos tämän katsotaan edistävän valmistelua.

#### 9 §

Valmistelussa hovioikeus voi päättää, että asiassa toimitetaan pääkäsittely.

Hovioikeus päättää valmistelussa lisäksi asiantuntijan lausunnon hankkimisesta, kirjallisen todisteen esittämisestä, katselmuksen toimittamisesta ja muuhun valmistavaan toimenpiteeseen ryhtymisestä, jos sellainen on tarpeen sen turvaamiseksi, että todisteet ovat yhdellä kertaa saatavilla pääkäsittelyssä.

Valmistelussa hovioikeus päättää myös, onko asianosaisia kuultava henkilökohtaisesti, sekä keitä todistajia, asiantuntijoita ja muita todistelutarkoituksessa kuultavia henkilöitä kuullaan pääkäsittelyssä.

#### *Oikeudenkäyntiaineisto ja hovioikeuden tutkimisvalta*

#### 10 §

Oikeudenkäynti hovioikeudessa koskee kärjäoikeuden ratkaisun kohteena ollutta asiaa valituksessa ja mahdollisessa vastauksessa vedotulta osalta.

#### 11 §

Rikosasiassa hovioikeus voi muuttaa kärjäoikeuden rangaistusvaatimuksesta antamaa tuomiota vastaajan eduksi silloinkin, kun vain virallinen syyttäjä on hakenut siihen muutosta.

Jos kärjäoikeuden tuomioon rikosasiassa haetaan muutosta ainoastaan rangaistus-seuraamuksen osalta, hovioikeus ei saa ilman erityistä syytä tutkia, onko vastaaja syyllistynyt hänen syykseen luettuun tekoon.

#### 12 §

Asia ratkaistaan esittelystä kirjallisen oikeudenkäyntiaineiston perusteella, jollei siinä 13—16 §:n nojalla toimiteta pääkäsittelyä.

Asia, jossa toimitetaan pääkäsittely, ratkaistaan siinä esitettävän aineiston perusteella.

Jos asia ratkaistaan kirjallisen oikeudenkäyntiaineiston perusteella eikä valittajan vastapuoli ole käyttänyt hovioikeudessa puhevaltaa tai jos asia ratkaistaan pääkäsittelyssä valittajan vastapuolen poissaolosta huolimatta, asiaa ratkaistaessa otetaan kuitenkin huomioon hänen asiassa aikaisemmin esittämänsä oikeudenkäyntiaineisto.

#### *Pääkäsittely*

#### 13 §

Hovioikeuden pääkäsittelyssä kuullaan suullisesti asianosaisia, todistajia ja asiantuntijoita sekä vastaanotetaan muuta selvitystä.

Pääkäsittely saadaan rajoittaa koskemaan sellaista osaa valituksen kohteena olevasta asiasta, joka voidaan ratkaista itsenäisesti.

#### 14 §

Hovioikeuden on toimitettava pääkäsittely, jos riita-asiassa asianosainen tai rikosasiassa asianomistaja tai vastaaja on sitä vaatinut.

Pääkäsittelyä ei kuitenkaan 1 momentissa tarkoitettusta syystä tarvitse toimittaa, jos

1) riita-asiassa, jossa sovinto on sallittu,



vastapuoli on myöntänyt valittajan muutosvaatimuksen;

2) rikosasiassa vain vastaaja on vaatinut pääkäsittelyä ja asia ratkaistaan hänen valituksensa mukaisesti;

3) pääkäsittelyä vaatinut on tyytynyt käräjäoikeuden ratkaisuun eikä ratkaisua muuteta hänen vahingokseen;

4) valitus on selvästi perusteeton;

5) asiassa ratkaistaan vain oikeudenkäyntiä koskeva kysymys; tai

6) sen toimittaminen on muusta syystä selvästi tarpeetonta.

Mitä 1 momentissa sekä 2 momentin 1 ja 3—6 kohdassa säädetään, on soveltuvin osin noudatettava myös hakemusasiassa tehtyä valitusta käsiteltäessä.

Jos hovioikeus hylkää valittajan tai vastaajan pyynnön pääkäsittelyn toimittamisesta, hänelle on tämän vuoksi tarvittaessa varattava tilaisuus täydentää valitustaan tai vastustaan.

#### 15 §

Hovioikeuden on toimitettava pääkäsittely sitä koskevasta vaatimuksesta riippumatta, jos asian ratkaiseminen riippuu käräjäoikeudessa vastaanotetun suullisen todistelun tai käräjäoikeuden katselmusta toimittaessaan tekemien havaintojen uskottavuudesta taikka hovioikeudessa vastaanotettavasta uudesta suullisesta todistelusta. Käräjäoikeudessa vastaanotettu todistelu on tällöin tarpeellisilta osiltaan otettava vastaan ja katselmus toimitettava uudelleen pääkäsittelyssä, jollei estettä ole.

Jos 1 momentissa tarkoitettua todistelua ei voida vastaanottaa uudelleen pääkäsittelyssä, käräjäoikeuden ratkaisua ei siltä osin saa muuttaa, jollei todistelua erityisestä syystä ole arvioitava toisin. Rangaistusvaatimuksesta tehtyä ratkaisua saadaan kuitenkin muuttaa rikosasian vastaajan eduksi.

#### 16 §

Hovioikeus voi myös muissa tapauksissa toimittaa pääkäsittelyn katsoessaan sen tarpeelliseksi.

#### *Kutsu pääkäsittelyyn ja seuraamus asianosaisen poissaolosta*

#### 17 §

Hovioikeus huolehtii asianosaisten kutsumisesta pääkäsittelyyn.

Kutsussa on asianosaisille ilmoitettava,

minä päivänä ja kellonaikana sekä missä pääkäsittely toimitetaan. Samalla on ilmoitettava, mikä seuraamus voi aiheutua siitä, että asianosainen ei saavu pääkäsittelyyn.

#### 18 §

Valittaja kutsutaan pääkäsittelyyn uhalla, että valitus hänen poissa ollessaan jätetään sillensä.

Valittajan vastapuoli kutsutaan pääkäsittelyyn sakon uhalla, jos asian käsitteleminen edellyttää vastapuolen läsnäoloa.

Valittajan vastapuoli, jonka kuulemista ei pidetä tarpeellisenä, kutsutaan pääkäsittelyyn uhalla, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta.

Virallisen syyttäjän on virkansa puolesta oltava läsnä sellaisen asian pääkäsittelyssä, jossa virallinen syyttäjä on valittajana tai jossa rikosasian vastaaja on valittanut virallisen syyttäjän rangaistusvaatimukseen annetusta käräjäoikeuden ratkaisusta. Virallisen syyttäjän on oltava läsnä myös liiketoimintakiellon määräämistä koskevan asian pääkäsittelyssä.

#### 19 §

Asianosainen tai hänen laillinen edustajansa voidaan sakon uhalla velvoittaa saapumaan pääkäsittelyyn henkilökohtaisesti, jos hänen kuulemistaan pidetään asian selvittämiseksi tarpeellisenä.

Rikosasian vastaajan velvoittamisesta henkilökohtaisesti saapumaan pääkäsittelyyn on lisäksi voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa säädetään.

#### 20 §

Jos valittaja on jäänyt pois pääkäsittelystä, valitus jätetään sillensä.

Jos valittajan vastapuoli tai tämän laillinen edustaja on jäänyt pois pääkäsittelystä, johon häntä on kehoitettu saapumaan sakon uhalla, hänelle voidaan asettaa korkeampi uhkasakko. Jos hänet on velvoitettu saapumaan henkilökohtaisesti, hänet voidaan määrätä tuotavaksi samaan tai myöhempään istuntoon. Riita-asiassa, jossa sovinto ei ole sallittu, ja rikosasiassa hänet voidaan määrätä tuotavaksi, vaikka hänen ei olisikaan saavuttava henkilökohtaisesti.

Jos valittajan vastapuolta ei ole kutsuttu pääkäsittelyyn sakon uhalla, asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta.

## 21 §

Jos asianosainen ei sakon uhasta huolimatta saavu pääkäsittelyyn tai jos tuotavaksi määrättyä ei tavata taikka jos kutsua ei saada annetuksi asianosaiselle tiedoksi, asia saadaan, milloin syytä on, ratkaista asianosaisen poissaolosta huolimatta. Asetettua uhkasakkoa ei tällöin tuomita.

Uhkasakkoa ei myöskään tuomita, jos asianosainen tai hänen laillinen edustajansa, joka sakon uhasta huolimatta on jäänyt pois pääkäsittelystä, saadaan tuoduksi samaan istuntoon taikka jos kysymys asianosaisen tai hänen laillisen edustajansa henkilökohtaisesta kuulemisesta raukeaa.

## 22 §

Jos valitus on valittajan poissaolon vuoksi jätetty sillensä, mutta hänellä on ollut laillinen este, jota hän ei ole voinut ajoissa ilmoittaa, valittajalla on oikeus saattaa valitus uudelleen käsiteltäväksi ilmoittamalla siitä kirjallisesti hovioikeudelle 30 päivän kuluessa valituksen sillensä jättämisestä. Jollei valittaja näytä toteen laillista estettä, valitusta ei oteta tutkittavaksi.

## 23 §

Hovioikeus huolehtii myös todistajan ja asiantuntijan sekä muun todistelutarkoituksessa kuultavan henkilön kutsumisesta pääkäsittelyyn, jollei sitä 11 luvun 2 §:ssä mainitulla perusteella ole annettu asianosaisten tehtäväksi.

Kutsussa on ilmoitettava, minä päivänä ja kellonaikana sekä missä pääkäsittely toimitetaan. Kutsussa on myös mainittava tarpeelliset tiedot asianosaisista ja asiasta. Lisäksi kutsussa on ilmoitettava, mitä 17 luvun 36 ja 39 §:ssä, 40 §:n 4 ja 5 momentissa sekä 48 §:n 2 momentissa säädetään.

*Menettely pääkäsittelyssä*

## 24 §

Pääkäsittelyssä on seuraavassa järjestyksessä:

- 1) tarpeellisilta osiltaan selostettava kärjäoikeuden ratkaisu;
- 2) valittajan ilmoitettava, miltä kohdin kärjäoikeuden ratkaisuun haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- 3) vastaajan ilmoitettava, myöntääkö vai kiistääkö hän muutosvaatimuksen;
- 4) ensin valittajan ja sitten vastaajan, jollei hovioikeus esittämisyjärjestyksestä toisin

määrää, vuorollaan tarkemmin perusteltava kantansa ja lausuttava vastapuolen perustelujen johdosta;

5) otettava vastaan todistelu; sekä

6) valittajan ja vastaajan esitettävä loppulausuntonsa.

Edellä 1 momentissa mainitusta järjestyksestä saadaan kuitenkin tarvittaessa poiketa.

## 25 §

Pääkäsittelyssä hovioikeudessa noudatetaan soveltuvin osin niitä säännöksiä, jotka ovat voimassa pääkäsittelystä kärjäoikeudessa.

*Pääkäsittelyn pöytäkirja*

## 26 §

Pääkäsittelystä laaditaan pöytäkirja. Pöytäkirjan allekirjoittaa sen laatija.

Pöytäkirjaan on merkittävä:

- 1) tuomioistuimen nimi ja käsittelypäivä;
- 2) asian käsittelyyn osallistuneiden tuomioistuimen jäsenten nimet ja virka-asema sekä pöytäkirjan laatijan nimi;
- 3) asianosaiset ja kuultaviksi kutsutut sekä heidän saapuvillaolonsa;
- 4) asianosaisten asiamiehet tai avustajat sekä tulkit;
- 5) asia; sekä
- 6) suljetun käsittelyn syy.

## 27 §

Pöytäkirjaan on lisäksi merkittävä asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot sekä todistajat, asiantuntijat ja muut asiassa kuulut henkilöt sekä esitetyt muut todisteet.

Todistajan, asiantuntijan sekä todistelutarkoituksessa kuullun asianosaisen tai muun henkilön kuulustelu on äänitettävä. Jos äänittäminen ei ole mahdollista, lausuma on sanatarkasti merkittävä pöytäkirjaan.

Pöytäkirjaan on merkittävä hovioikeuden katselmusta toimittaessaan tekemät havainnot.

*Tiedoksiantotapa*

## 28 §

Tässä luvussa tarkoitetut kehotukset ja kutsut hovioikeus saa lähettää postitse asianosaisen viimeksi ilmoittamalla osoitteella. Kutsu pääkäsittelyyn on kuitenkin annettava tiedoksi asianosaiselle sekä todistajalle, asiantuntijalle ja muulle todistelutarkoituksessa kuultavalle henkilölle siten kuin 11 luvun 3 ja 4 §:ssä säädetään.

## 27 luku

**Menettelystä hovioikeuden ensimmäisenä oikeusasteena käsittelemissä riita- ja rikosasioissa**

## 1 §

Asioiden vireillepanossa ja valmistelussa noudatetaan soveltuvin osin, mitä kärjäoikeudessa käsiteltävien asioiden osalta säädetään.

## 2 §

Hovioikeuden on toimitettava pääkäsittely, jos se on asianosaisen, todistajan tai asian-tuntijan kuulemiseksi taikka muutoin asian selvittämiseksi tarpeen.

## 3 §

Hovioikeuden on toimitettava pääkäsittely myös silloin, kun riita-asian asianosainen taikka rikosasian asianomistaja tai vastaaja on sitä vaatinut.

Pääkäsittelyä ei kuitenkaan 1 momentissa tarkoitetusta syystä tarvitse toimittaa, jos:

- 1) riita-asiassa kanne on myönnetty tai kanteesta on luovuttu;
- 2) kantajan vaatimus havaitaan selvästi perusteettomaksi; tai
- 3) asiassa ratkaistaan vain oikeudenkäyntiä koskeva kysymys.

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 1998

## 4 §

Jollei asiassa 2 tai 3 §:n nojalla ole toimitettava pääkäsittelyä, asia ratkaistaan kirjallisen oikeudenkäyntiaineiston perusteella.

## 5 §

Kutsuttaessa asianosaiset pääkäsittelyyn ja pääkäsittelyä toimitettaessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä riita- ja rikosasioiden käsittelystä kärjäoikeudessa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä touku-kuuta 1998.

Tätä lakia sovelletaan riita- ja hake-musasioihin, jos muutoksenhaun kohteena oleva ratkaisu on kärjäoikeudessa annettu tai julistettu tämän lain voimaantulon jäl-keen.

Rikosasioihin tätä lakia sovelletaan, jos asia, jossa muutosta haetaan, on kärjäoikeu-  
dessa ollut käsiteltävä noudattaen oikeuden-  
käynnistä rikosasioissa annettua lakia ja jos ratkaisu siinä on annettu tai julistettu tämän lain voimaantulon jälkeen.

Hovioikeuden ensimmäisenä asteena käsi-  
teltäviin asioihin tätä lakia sovelletaan, jos asia on tullut vireille tämän lain voimassa ollessa.

**Tasavallan Presidentti**

**MARTTI AHTISAARI**

Ministeri *Olli-Pekka Heinonen*

**N:o 166**

**Laki**

**rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain 6 luvun 14 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 1998

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* rangaistusten täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun lain (39/1889) 6 luvun 14 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 595/1977, seuraavasti:

6 luku

**Sakosta, sakon muuntorangaistuksesta  
ja yhteisösakosta**

14 §

räämistä koskevaa asiaa hovioikeus on päätösvaltainen myös yksijäsenisenä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1998.

Käsitellessään muuntorangaistuksen mää-

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 1998

**Tasavallan Presidentti**

**MARTTI AHTISAARI**

Ministeri *Olli-Pekka Heinonen*

N:o 167

**Laki****oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 6 ja 12 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 1998

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11 päivänä heinäkuuta 1997 annetun lain (689/1997) 11 luvun 6 §:n 1 momentti ja 12 § seuraavasti:

## 11 luku

**Tuomioistuimen ratkaisusta**

## 6 §

Käräjäoikeuden tuomio laaditaan erilliseksi asiakirjaksi. Siinä on oltava:

- 1) tuomioistuimen nimi sekä tuomion antamispäivä;
- 2) asianosaisten nimet;
- 3) selostus asianosaisten vaatimuksista ja vastauksista perusteineen;
- 4) luettelo todistelutarkoituksessa kuulluista henkilöistä ja muista esitetyistä todisteista;
- 5) perustelut;
- 6) sovelletut lainkohdat ja oikeusohjeet;
- 7) tuomiolauselma; sekä
- 8) asian ratkaisseiden jäsenten nimet ja virka-asema sekä ilmoitus siitä, onko tuomiosta äänestetty. Jos tuomiosta on äänestetty, tuomioon on liitettävä eri mieltä olleiden jäsenten mielipiteet.

## 12 §

Asianosaisille annetaan toimituskirjana jäljennös käräjäoikeuden tuomiosta.

Tuomion jäljennöksen todistaa oikeaksi puheenjohtaja, lainoppinut jäsen tai tehtävään määrätty virkamies.

Käräjäoikeuden tuomion jäljennöksen on oltava asianosaisen saatavana käräjäoikeuden kansliassa tuomion julistamis- tai antamispäivästä lukien

- 1) kahden viikon kuluessa, jos asiassa on ilmoitettu tyytymättömyyttä, ja
- 2) muissa tapauksissa, mikäli mahdollista, 30 päivän kuluessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1998.

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 1998

**Tasavallan Presidentti****MARTTI AHTISAARI**Ministeri *Olli-Pekka Heinonen*

**N:o 168**

**Laki**

**kiinteistönmuodostamislain 259 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 1998

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetun kiinteistönmuodostamislain (554/1995)  
 259 §:n 3 momentti seuraavasti:

**259 §**

Pääkäsittelyä ei tarvitse toimittaa ja asia voidaan ratkaista kirjallisen oikeudenkäyntiaineiston perusteella, jos:

1) asia on laadultaan sellainen, että sen ratkaiseminen ei edellytä suullista käsittelyä; tai

2) asianosaiset ilmoittavat, että heillä ei ole esitettävänä suullista todistelua, ja he pyytävät, että asia ratkaistaan pääkäsittelyä toimittamatta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä touku-  
 kuuta 1998.

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 1998

**Tasavallan Presidentti**

**MARTTI AHTISAARI**

Ministeri *Olli-Pekka Heinonen*

N:o 169

**Laki****hovioikeuslain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 1998

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun hovioikeuslain (56/1994) 7 §:n 1 momentti sekä 8 ja 9 §, sellaisena kuin niistä on 7 §:n 1 momentti laissa 296/1994, seuraavasti:

## 7 §

*Sijaisjäsen*

Hovioikeuden jäsenen viran ollessa avoinna tai jäsenen ollessa estyneenä voidaan hovioikeuteen määrätä sijaisjäseneksi hovioikeuden asessori, viskaali tai käräjätuomari taikka vähintään kolme vuotta asessorin, viskaalin tai käräjätuomarin virkaa hoitanut hovioikeuden esittelijä, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Sijaisjäsenen määräyksen perusteen lakattua hänet saadaan määrätä sijaisjäsenenä edelleen osallistumaan niiden asioiden käsittelyyn, joiden valmisteluun tai käsittelyyn hän on sijaisjäsenenä osallistunut.

## 8 §

*Osastot sekä vahvennettu istunto ja täysistunto*

Hovioikeus toimii osastoihin jakautuneena. Lainkäyttöasiat sekä muutoksenhakua ja ylimääräistä muutoksenhakua oikeushallinto-

asioissa koskevat asiat käsitellään ja ratkaistaan osastojen istunnoissa. Istuntoon osallistuvista jäsenistä sijaisjäsenet eivät saa muodostaa enemmistöä. Sijaisjäsen voi kuitenkin yksin toimittaa valmistelun ja tehdä muut oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 8 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut ratkaisut ja toimenpiteet.

Hovioikeuden presidentti voi siirtää asian tai siihen kuuluvan kysymyksen vahvennetun istunnon tai täysistunnon käsiteltäväksi siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Vahvennetun istunnon kokoonpanoon kuuluu seitsemän jäsentä, nimittäin presidentti puheenjohtajana sekä jäseninä asiaa aikaisemmin käsitelleet vielä virantoimituksessa olevat jäsenet ja tarpeellinen määrä vakinaista jäsenistä arvottuja lisäjäseniä.

Hovioikeuden täysistuntoon osallistuvat presidentti, hovioikeudenlaamannit sekä vakinaiset ja ylimääräiset hovioikeudenneuvokset. Täysistunto on päätösvaltainen, kun vähintään puolet virassa olevista jäsenistä on läsnä.

Muutoin hovioikeuden päätösvaltaisesta jäsenmäärästä säädetään erikseen.

## 9 §

*Hovioikeuden kokoonpano eräissä asioissa*

Hovioikeus on päätösvaltainen myös kolmijäsenisessä kokoonpanossa, johon kuuluu kaksi jäsentä ja 2 momentissa säädettyt kelpoisuusehdot täyttävä asian esittelijä,

1) jos se, minkä osalta käräjäoikeuden ratkaisu on valittajalle, tai, jos valittajia on useampia, kaikille valittajille yhteensä vastainen, koskee vain rahaa taikka muuta omaisuutta tai etuutta, joka vaikeuksitta on arvioitavissa rahassa, eikä kysymyksessä oleva rahamäärä taikka omaisuuden tai etuuden arvo käräjäoikeuden ratkaisua annettaessa tai julistettaessa ilmeisesti ole ollut enemmän kuin 20 000 markkaa; ja

2) rikosasiassa, ellei 1 kohdasta muuta johdu,

a) jos vain vastaaja on hakenut muutosta, häntä, taikka, jos valittajina on useampi vastaaja, ketään heistä ei ole tuomittu käräjäoikeudessa ankarampaan rangaistukseen kuin sakkoon tai kolmeksi kuukaudeksi vankeuteen; ja

b) syyttäjän tai asianomistajan ollessa va-

littajina, jos valitus koskee ainoastaan rikosta, josta syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ei ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään yksi vuosi kuusi kuukautta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun esittelijän tulee olla hovioikeuden asessori tai viskaali taikka vähintään kolme vuotta asessorin, viskaalin tai käräjätuomarin virkaa hoitanut hovioikeuden esittelijä. Yksi kokoonpanoon kuuluvista jäsenistä voi olla sijaisjäsen.

Esittelijällä on hallitusmuodossa tuomarille säädetty virassa pysymisoikeus sinä aikana, jona hän toimii tässä pykälässä tarkoitetulla tavalla hovioikeuden jäsenenä.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua markkamäärää laskettaessa ei oteta huomioon kanteen nostamisen jälkeen kertynyttä korkoa eikä oikeudenkäyntikuluja. Sanoittua markkamäärää muutetaan elinkustannusindeksin muutoksen perusteella lähimpään täyteen tuhanteen markkaan, sen mukaan kuin asianomainen ministeriö vuosittain vahvistaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1998.

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 1998

**Tasavallan Presidentti**

**MARTTI AHTISAARI**

Ministeri *Olli-Pekka Heinonen*



**N:o 170**

## **Asetus**

### **opetusministeriöstä annetun asetuksen 3 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 1998

Opetusministeriön esittelystä  
lisätään opetusministeriöstä 14 päivänä helmikuuta 1997 annetun asetuksen  
(162/1997) 3 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

3 §

*Henkilökunta*

asemaltaan 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa  
tarkoitettulla virkamiehellä on kansainvälisten  
asiain johtajan arvonimi.

— — — — —  
Opetusministeriön kansainvälisten suhteiden  
yksikön päälliköksi määrättyllä virka-

Tämä asetus tulee voimaan 16 päivänä  
maaliskuuta 1998.

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 1998

**Tasavallan Presidentti**

**MARTTI AHTISAARI**

Ministeri *Claes Andersson*

N:o 171

**Valtioneuvoston päätös****valtion virkamiesten erorahan suuruudesta annetun valtioneuvoston päätöksen 6 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1998

Valtioneuvosto on valtiovarainministeriön esittelystä muuttanut valtion virkamiesten erorahan suuruudesta 21 päivänä joulukuuta 1994 annetun valtioneuvoston päätöksen (1351/1994) 6 §:n 2 momentin, sellaisena kuin se on valtioneuvoston päätöksessä 1675/1995, seuraavasti:

**6 §**

— — — — —  
 Ammattikoulutusrahan suuruus on 1 400 markkaa ja osittaisen ammattikoulutusrahan suuruus 1 100 markkaa koulutuskaukautta kohden. Tutkinnon suorittamisen perusteella kertaluonteisesti myönnettävä ammattikoulutusraha on 1 400 markkaa.  
 — — — — —

Tämä päätös tulee voimaan 15 päivänä maaliskuuta 1998. Sitä sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1998.

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1998

Ministeri *Jouko Skinnari*

Hallitussihteeri Erik Strömberg

N:o 172

**Valtioneuvoston päätös****vuoden 1997 puutarhatuotannon tuen jakoperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1998

Valtioneuvosto on maa- ja metsätalousministeriön esittelystä  
*muuttanut* vuoden 1997 puutarhatuotannon tuen jakoperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen (1399/1997) liitettä seuraavasti:

**2. TEOLLISUUDEN SOPIMUSTUOTANTO****2.4 Marjat  
mk/ha**

|             | <b>Alue<br/>A</b> | <b>Alue<br/>B + C</b> |
|-------------|-------------------|-----------------------|
| mansikka    | 1950              | 1350                  |
| herukka     | 1950              | 1350                  |
| karviainen  | 1950              | 1350                  |
| mesimarja   | 1600              | 590                   |
| muut marjat | 1600              | 590                   |

Tämä päätös tulee voimaan 11 päivänä maaliskuuta 1998.

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1998

Ministeri *Antti Kalliomäki*

Vanhempi hallitussihteeri Esko Laurila

**SDK/SÄHKÖINEN PAINOS**

---

N:o 165—172, 2 1/2 arkkia

---

PÄÄTOIMITTAJA TIMO LEPISTÖ  
OY EDITA AB, HELSINKI 1998